

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม จากการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตามทัศนะ
ของคนในชุมชนตลาดคลองสวน บ้านใหม่ นครเนื่องเขต และบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

The Effect of Conservative Management Practices in the Tourism Industry on Economic,
Social, Cultural and Environmental Factors in Several Chachoengsao
Communities: Klongsuan Market, Banmai, Nakornnuangkhet, and Bangkhla

ลักษณะพร โรจน์พิทักษ์กุล

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของคนในชุมชนในตลาดคลองสวน บ้านใหม่ นครเนื่องเขต และบางคล้า ที่มีต่อผลกระทบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศของประชาชนในชุมชนกับทัศนคติที่มีต่อผลกระทบทั้ง 4 ด้าน และเพื่อเปรียบเทียบผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบอาชีพให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 400 คน ได้มาโดยวิธีสุ่มแบบสะดวกหรือการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก (Accidental Sampling or Convenience Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance, ANOVA) และใช้ LSD เพื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม จากการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตามทัศนะของคนในชุมชนตลาดคลองสวน บ้านใหม่ นครเนื่องเขต และบางคล้า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54

2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม พบว่าทัศนคติที่มีต่อผลกระทบด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เปรียบเทียบผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนตลาดคลองสวน บ้านใหม่ นครเนื่องเขต และบางคล้า ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า ด้านเศรษฐกิจ สังคม ประชาชนมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านวัฒนธรรมและด้านสิ่งแวดล้อม ประชาชนมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ : ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม, การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์, ตลาดคลองสวน บ้านใหม่ นครเนื่องเขต บางคล้า

ABSTRACT

This research aims to investigate people's attitudes towards economic, social, cultural and environmental effects in order to formulate a comparative study of the effects of tourism management in communities. The research was conducted in Klongsuan Market,

Banmai, Nakornnuangkheth and Bangkhla communities. The sample subjects were: people living near the tourism places, tourism entrepreneurs, and tourists. The research was done by random sampling or convenience sampling. The research instrument was a questionnaire regarding the economic, social, cultural, and environmental effects of tourism management. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, ANOVA percentage comparison. It was revealed that:

1. According to people's individual attitudes, the effect of conservative management practices in the tourism industry on economic, social, cultural and environmental factors was very good, measuring 3.54.
2. To compare the different of between people's gender and their perspective towards economic, social, cultural and environmental effects, it revealed that there was no effect on conservative tourism management in both overall and individual aspects. It was not significantly different at the level of .05.
3. Concerning the effects of conservative tourism management on the Klongsuan Market community, the Banmai Community (in both overall and individual aspects), the Nakornnuangkheth Community, and the Bangkhla Community, it was found that people's perspectives were significantly different for .05. Concerning cultural and environmental aspects, people's perspectives were the same.

Keywords: Economic, Social, Cultural and Environmental Effects/ Conservative Tourism Management/ Klongsuan, Banmai, Nakornnuangkheth Bangkhla

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในรอบสิบปีที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันพบว่า สังคมไทยได้ปรับตัวเข้าสู่ยุคของการเปลี่ยนแปลงจากชนบทสู่เมืองอย่างต่อเนื่อง ประเทศต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายด้านที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่รวมไปถึงความสัมพันธ์ของคนในชุมชน ดังนั้น ภาครัฐจึงมีนโยบายส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เพื่อการจัดทำแผนที่ชุมชน โดยผู้นำชุมชนเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชน สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมที่ส่งผลให้ชุมชนมีการรวมตัวและสามารถจัดการกับปัญหาที่มากลอบกับชุมชนได้ในระดับหนึ่ง

ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้รับการผลักดันส่งเสริมให้เป็นองค์ประกอบสำคัญหนึ่งของการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้วยความเชื่อที่ว่า การท่องเที่ยวจะเป็นทางเลือกหนึ่งที่เปิดโอกาสให้มีการจ้างงาน และสร้างรายได้จำนวนมากทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติและยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมเพื่อการอนุรักษ์บ้านเรือน โบราณสถาน โบราณวัตถุ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีแนวโน้มว่าจะเสื่อมโทรมลงอันเป็นผลมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ แม้ว่ากระบวนการพัฒนาชุมชน วิถีคิด รวมทั้งการจัดการชุมชนหลายอย่างจะชัดเจนและชุมชนเป็นผู้กำหนด แต่ก็ยังเกิดผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อชุมชนอยู่ ไม่ว่าจะเป็นด้านการใช้พื้นที่เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวด้านการจอดรถ การจรรยาบรรณการค้า การบริโภคอาหารประจําถิ่น การอนุรักษ์ทรัพยากรแม่น้ำลำคลอง การเปลี่ยนมือการถือครองที่ดิน

จากชาวบ้านไปสู่นายทุนภายนอก การบริการสาธารณะด้านการท่องเที่ยว ปริมาณขยะมูลฝอย การเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์จากพื้นที่ และความปลอดภัยในทรัพย์สิน เป็นต้น

จากสภาพปัญหาดังกล่าว การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของจังหวัดฉะเชิงเทรา ประกอบด้วยชุมชนตลาดคลองสวนร้อยปี ตลาดบ้านใหม่ ตลาดโบราณนครเนื่องเขต และตลาดบางคล้า ที่ผลกระทบนี้อาจเกิดขึ้นได้เนื่องจากเป็นตลาดท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัด นักท่องเที่ยวนิยมมาเที่ยวจำนวนมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงวันหยุดเสาร์ อาทิตย์ เป็นตลาดท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่คนในชุมชนร่วมกันพัฒนาและมีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมทั้งภาครัฐ หน่วยงานท้องถิ่นและภาคเอกชน ที่ปัจจุบันทั้งสี่ตลาดประสบความสำเร็จด้านการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ในแง่ทัศนะของคนในชุมชนซึ่งเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนเอง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการป้องกันผลกระทบเชิงลบ และส่งเสริมผลกระทบในเชิงบวก เพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนอันจะส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวและการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนะของคนในชุมชนที่มีต่อผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและด้านสิ่งแวดล้อมจากการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะที่มีต่อผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมจากการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
3. เพื่อเปรียบเทียบผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนตลาดคลองสวน ตลาดบ้านใหม่ ตลาดนครเนื่องเขต และตลาดบางคล้า ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบอาชีพให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวตลาดคลองสวนร้อยปี ตลาดบ้านใหม่ ตลาดนครเนื่องเขต และตลาดบางคล้าในช่วงการจัดการท่องเที่ยววันเสาร์และวันอาทิตย์

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1) ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตัวอย่างจากแหล่งท่องเที่ยว 4 แห่งๆ ละ 100 คน รวมจำนวน 400 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย

(1) กลุ่มประชาชน เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว และได้รับผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยว ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก

(2) กลุ่มผู้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ได้แก่ พ่อค้า แม่ค้า ผู้ให้บริการด้านการจอดรถ การบริการในศาสนสถานบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก

(3) นักท่องเที่ยว ได้แก่ ผู้ที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวตลาดคลองสวน บ้านใหม่ นครเนื่องเขต และบางคล้า ในช่วงการจัดการท่องเที่ยววันเสาร์ และวันอาทิตย์ ระหว่างเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ 2555 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาอาชีพ รายได้ ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ แหล่งท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนและนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) 5 ระดับ โดยเรียงลำดับจาก เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด ของลิเคิร์ต (Likert อ้างถึงในพวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540)

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open ended) เป็นข้อเสนอแนะ

แบบสอบถามทั้งฉบับผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน และทดสอบความเที่ยง (Reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .83

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถาม ณ แหล่งท่องเที่ยวแห่งละ 100 ชุด จำนวนทั้งหมด 400 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 400 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 หลังจากได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับ จากนั้นตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ของธานินท์ ศิลป์จารุ (2548) ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	เท่ากับ	5	คะแนน
เห็นด้วยมาก	เท่ากับ	4	คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	เท่ากับ	3	คะแนน
เห็นด้วยน้อย	เท่ากับ	2	คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	เท่ากับ	1	คะแนน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อศึกษาทัศนคติของคนในชุมชนที่มีต่อผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและด้านสิ่งแวดล้อม และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของประชาชนในชุมชนกับทัศนคติที่มีต่อผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม จากการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลผลความคิดเห็นจากค่าเฉลี่ย ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	มีค่าระหว่าง	4.50 – 5.00
เห็นด้วยมาก	มีค่าระหว่าง	3.50 – 4.49
เห็นด้วยปานกลาง	มีค่าระหว่าง	2.50 – 3.49
เห็นด้วยน้อย	มีค่าระหว่าง	1.50 – 2.49
เห็นด้วยน้อยที่สุด	มีค่าระหว่าง	1.00 – 1.49

วิเคราะห์เปรียบเทียบผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนตลาดคลองสวน ตลาดบ้านใหม่ ตลาดนครเนื่องเขต และตลาดบางคล้า ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม ใช้สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) เพื่อการทดสอบสมมติฐานในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ t-test (Independent Samples Test), ANOVA (One Way Analysis of Variance) และใช้วิธี LSD เพื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. ผลการสำรวจปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนที่มีทัศนคติต่อผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ของชุมชนตลาดคลองสวน บ้านใหม่ นครเนื่องเขต และบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ตัวอย่างประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีช่วงอายุตั้งแต่ 20-30 ปี มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีมากที่สุด อยู่อาศัยในพื้นที่มากที่สุด 5 ปี ประกอบอาชีพหลักค้าขาย และทำงานในโรงงาน มีรายได้ต่อเดือน 5,001-10,000 บาท สำหรับทัศนคติของคนในชุมชนที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในภาพรวมมีความคิดเห็นเชิงบวกต่อผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า **ด้านเศรษฐกิจ** มีผลกระทบเชิงบวกระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 พบว่า มีอาชีพที่มีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้นมากที่สุด รองลงมาคือ **ด้านวัฒนธรรม** มีผลกระทบเชิงบวกระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 พบว่าการมีส่วนร่วมในการสืบสานวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ของชุมชนมากที่สุด **ด้านสังคม** มีผลกระทบระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการจัดให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด และ**ด้านสิ่งแวดล้อม** มีทัศนคติในเชิงลบระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในด้านปริมาณขยะเพิ่มขึ้นมากที่สุด

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับทัศนคติ (ผลการทดสอบสมมติฐาน) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับทัศนคติที่มีผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมจากการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ตัวแปร	สถิติ t-test	สถิติ F-test	Sig	สถิติทดสอบความ แตกต่างรายคู่	ผลการทดสอบ
เพศ	0.87	-	0.77	-	ระดับทัศนคติไม่แตกต่าง
อายุ	-	4.14	0.02	LSD	ระดับทัศนคติมีความแตกต่างกันในกลุ่มอายุ 20-30 ปี และกลุ่มอายุ 40-59 ปี
ระดับการศึกษา	-	3.06	0.02	LSD	ระดับทัศนคติแตกต่างกันในกลุ่มไม่ได้รับการศึกษาและประถมศึกษากับกลุ่ม

					ปริญญาตรี
อาชีพ	-	1.22	0.30	LSD	ระดับทักษะของกลุ่มอาชีพเกษตรกรและอาชีพค้าขายแตกต่างกันกับอาชีพรับราชการ พนักงาน และรับจ้างในด้านสิ่งแวดล้อม
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	-	2.07	0.08	LSD	ระดับทักษะแตกต่างกันในกลุ่มรายได้ 5,001-10,000 บาท กับ 10,001-15,000 บาท และ 5,001-10,000 บาท กับ 15,001-20,000 บาท
ระยะเวลาอาศัย	-	6.75	0.00	LSD	ระดับทักษะแตกต่างกันในกลุ่มระยะเวลาอาศัยอยู่ชุมชน 6-10 ปีกับน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี, 6-10 ปี กับ 16 ปีขึ้นไป, 11-15 ปี กับน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี และ 11-15 ปี กับ 16 ปีขึ้นไป

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนตลาดคลองสวน ตลาดบ้านใหม่ ตลาดนครเนื่องเขต และตลาดบางคล้า แสดงข้อมูลดังตารางที่ 2-5 ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนตลาดคลองสวน ตลาดบ้านใหม่ ตลาดนครเนื่องเขต และตลาดบางคล้า ในด้านด้านเศรษฐกิจ

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	9.341	3	3.114	13.394	.000*
ภายในกลุ่ม	92.053	396	.232		
รวม	101.394				

* $p < .05$

จากตารางที่ 3 การเปรียบเทียบผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนตลาดคลองสวน 100 ปี ตลาดบ้านใหม่ ตลาดนครเนื่องเขต และตลาดบางคล้า ในด้านเศรษฐกิจ พบว่า จากการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตามทักษะของคนในชุมชนคลองสวน 100 ปี ตลาดบ้านใหม่ ตลาดนครเนื่องเขต และตลาดบางคล้า ได้รับผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนในด้านเศรษฐกิจในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยทักษะที่มีต่อผลกระทบจากการท่องเที่ยวของชุมชนด้านเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า ตลาดคลองสวนแตกต่างกับตลาดบ้านใหม่ ตลาดบ้านใหม่แตกต่างกับตลาดนครเนื่องเขตและตลาดบางคล้า

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนตลาดคลองสวน 100 ปี ตลาดบ้านใหม่ ตลาดนครเนื่องเขต และตลาดบางคล้า ในด้านสังคม

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	5.031	3	1.977	7.406	.000*
ภายในกลุ่ม	89.660	396	.226		
รวม	94.690	399			

* $p < .05$

จากตารางที่ 3 การเปรียบเทียบผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนตลาดคลองสวน ตลาดบ้านใหม่ ตลาดนครเนื่องเขต และตลาดบางคล้า ในด้านสังคม พบว่า จากการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตามทัศนคติของคนในชุมชนคลองสวน ตลาดบ้านใหม่ ตลาดนครเนื่องเขต และตลาดบางคล้า ได้รับผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนในด้านสังคมในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อผลกระทบจากการท่องเที่ยวของชุมชนด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า ตลาดคลองสวนแตกต่างกับตลาดบ้านใหม่ ตลาดนครเนื่องเขตแตกต่างกับตลาดบ้านใหม่ และตลาดบางคล้าแตกต่างกับตลาดบ้านใหม่

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนตลาดคลองสวน 100 ปี ตลาดบ้านใหม่ ตลาดนครเนื่องเขต และตลาดบางคล้า ในด้านวัฒนธรรม

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	1.792	3	.597	1.499	.214
ภายในกลุ่ม	157.868	396	.399		
รวม	159.660	399			

* $p < .05$

จากตารางที่ 4 การเปรียบเทียบผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนตลาดคลองสวน 100 ปี ตลาดบ้านใหม่ ตลาดนครเนื่องเขต และตลาดบางคล้า ในด้านวัฒนธรรม พบว่า จากการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตามทัศนคติของคนในชุมชนคลองสวน 100 ปี ตลาดบ้านใหม่ ตลาดนครเนื่องเขต และตลาดบางคล้า ได้รับผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนในด้านวัฒนธรรมในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อผลกระทบจากการท่องเที่ยวของชุมชนด้านวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนตลาดคลองสวน ตลาดบ้านใหม่ ตลาดนครเนื่องเขต และตลาดบางคล้า ในด้านสิ่งแวดล้อม

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	.397	3	.122	.307	.821
ภายในกลุ่ม	158.140	396	3.99		
รวม	158.508	399			

* $p < .05$

จากตารางที่ 5 การเปรียบเทียบผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนตลาดคลองสวน ตลาดบ้านใหม่ ตลาดนครเนื่องเขต และตลาดบางคล้า ในด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า จากการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตามทัศนคติของคนในชุมชนคลองสวน 100 ปี ตลาดบ้านใหม่ ตลาดนครเนื่องเขต และตลาดบางคล้า ได้รับผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนด้านสิ่งแวดล้อมในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อผลกระทบจากการท่องเที่ยวของชุมชนด้านสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การอภิปรายผล

ข้อค้นพบว่าที่ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ การศึกษา รายได้ และระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชนแตกต่างกัน ทำให้ระดับทักษะของประชาชนที่มีต่อผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมจากการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต่างกัน ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดและงานวิจัยของ กษมา ประจง (2546), ศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนและความสัมพันธ์ของผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม การเมือง และสิ่งแวดล้อม ของชุมชนบ้านศรีฐาน ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย พบว่า ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านบวก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การสร้างงาน การยกมาตรฐานการครองชีพ และลดภาวะการว่างงาน ผลกระทบด้านลบทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ปัญหารายได้ไม่แน่นอน ปัญหาค่าครองชีพ ปัญหาการแบ่งปันผลประโยชน์และปัญหาการถือครองที่ดิน ธีธารัตน์ สุภาพ (2548) ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประชาชนในอำเภอบางไทรส่วนมากมีความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับสูง และผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปรต่างๆ คือ อายุ อาชีพ รายได้ ระยะเวลาในการอาศัย การเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม และความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยที่จำแนกความแตกต่างของความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และสุชาติ อ่อนประเสริฐ (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เป็นชายมากกว่าหญิง มีความคิดเห็นที่มีต่อตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการในภาพรวมอยู่ในระดับมากส่วนใหญ่เดินทางมาโดยรถส่วนตัว ต้องการให้มีการปรับปรุงป้ายบอกทางเข้าตลาด และมาตรการความปลอดภัย การเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้ที่มีเพศ อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่แตกต่างกันมีความคิดเห็นที่มีต่อตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่พบความแตกต่างในกลุ่มผู้ที่มีสถานภาพ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน ดังนั้น ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ การศึกษา รายได้ และระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชนของประชาชน จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ควรนำมาพิจารณาในการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการการด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตลาดคลองสวน บ้านใหม่ นครเนื่องเขต และบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทราให้เหมาะสมเพื่อส่งเสริมผลกระทบในเชิงบวกและแก้ไข ปรับปรุงแก้ไขปัญหาผลกระทบในเชิงลบเพื่อให้การจัดการท่องเที่ยวเป็นการสร้างเศรษฐกิจของชุมชน ในขณะที่เดียวกันต้องไม่ทำให้ชุมชนสูญเสียเอกลักษณ์ของความเป็นชุมชนและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมจึงเป็นการจัดการท่องเที่ยวที่ช่วยพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตลาดคลองสวน บ้านใหม่ นครเนื่องเขต และบางคล้าในภาพรวม คือ

1. ควรมีการเพิ่มภาชนะสำหรับทิ้งขยะให้มีจำนวนที่เพียงพอต่อปริมาณขยะในแหล่งท่องเที่ยว และกระจายตั้งไว้ตามจุดต่าง ๆ
2. ควรมีการอบรมมารยาทสำหรับผู้จำหน่ายสินค้าในสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อการต้อนรับลูกค้า

3. ควรมีการควบคุมราคาอาหารหรือมีป้ายบอกราคาแก่ลูกค้า รวมทั้งมีการควบคุมความสดของอาหาร เพื่อให้พนักงานที่เกี่ยวข้องมีความประทับใจ

4. ควรมีการปรับปรุงการจัดช่องทางการจราจรให้เป็นระบบ สถานที่จอดรถ รวมถึงระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่พนักงานที่เกี่ยวข้อง

5. ควรจัดให้มีการปรับปรุงผลิตภัณฑ์หรือสินค้าท้องถิ่นโดยเน้นให้มีความโดดเด่นเพื่อกระตุ้นการขายสินค้าในท้องถิ่นให้มากขึ้น

6. ควรจัดให้มีการประกวดอาหารท้องถิ่นดีเด่นหมุนเวียนกันไปทุกเดือนเพื่อการส่งเสริมการขายสินค้าท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักแก่พนักงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเป็นการกระตุ้นให้เห็นความสำคัญ และอนุรักษ์ รักษา วัฒนธรรมของชุมชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเชิงลึกด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาให้ลดน้อยลงหรือหมดไปจากแหล่งท่องเที่ยว
2. ควรศึกษาวิจัยและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสร้างรูปแบบของแต่ละแหล่งท่องเที่ยวให้มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เพื่อเป็นการกระจายนักท่องเที่ยวตามความต้องการของนักท่องเที่ยว
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ สทนากลุ่ม กับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและแนวทางการแก้ไขปัญหาอันจะนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตลาดคลองสวน บ้านใหม่ นครเนื่องเขต และบางคล้า รวมทั้งการร่วมกันหาแนวทางการบริหารจัดการอันประกอบด้วยภาครัฐ ภาคประชาชน ผู้อยู่อาศัย และนักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ดร.ชนันท์ เอ็มพันธ์. (2545). เอกสารการสอนชุดวิชา การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว

หน่วยที่ 9-15. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ชานินทร์ ศิลป์จารุ. (2548). การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพฯ : อินเทอร์เน็ต. พรินทร์.

ธิดารัตน์ สุภาพ. (2548). ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในอำเภอบางไทร

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

วุฒิชชาติ สุนทรสมัย และคณะ. (2550). การพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็ง และความยั่งยืนของการ

ท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยวหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ด้านที่

พักแรมแบบโฮมสเตย์ กรณีศึกษาตำบลตะพง จังหวัดระยอง. กรุงเทพฯ :

สุชาติ อ่อนประเสริฐ. (2554). การศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อตลาดน้ำ

บางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร

มหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนนครินทร์

อมรา จำรูญศิริ. (2546). การท่องเที่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม
: กรณีศึกษา ตำบลหนองบัว อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาไทยศึกษาเพื่อการพัฒนา สำนักงานบัณฑิตศึกษา สถาบันราชภัฏเลย